

4

De volgende ochtend sta ik druk te praten met Joren en Bas wanneer Sam de fietsenstalling verlaat. Ze heeft een totale metamorfose ondergaan. Ze draagt skinny jeans, een hippe jekker, moderne laarsjes. Ze heeft haar Harry Potterbril geruild voor een modern exemplaar en haar haar zit helemaal anders.

Hoe heeft ze dat klaargespeeld? Heeft ze dan toch magische krachten? Ik ben bijna ontgoocheld dat ik haar vanochtend niet ben tegengekomen!

In de klas ruik ik dat ze veel minder rozenparfum verkwist heeft, al zal ik ook vanavond langer onder de douche staan dan gewoonlijk.

Voor ik het goed en wel besef, deponeert Anne-Marie Deflo, bijgenaamd De Vlo, niet alleen onze klassen- maar ook onze wiskundelerares, een toets voor onze neus. We hebben haar die bijnaam gegeven omdat ze voortdurend nerveus heen en weer springt voor het bord of tussen de rijen banken. Dat wij daar bloednerveus van worden en dat haar gedoe niet echt bevorderlijk is voor onze concentratie zal haar een zorg wezen.

De opgaven zijn aartsmoelijk en het koud zweet breekt me uit. Ik heb me gisterenavond wel goed voorbereid,

maar de Mount Everest beklimmen lijkt me nu makkelijker. Ik lees en herlees de opgaven terwijl Sam gewoon aan de slag gaat. Uiteindelijk begin ik aarzelend aan de eerste opgave. Het lijkt alsof ik helemaal geen hersens meer heb onder mijn schedelpan, alsof ze uit mijn hoofd gewaaid zijn langs het kanaal.

Al snel kan ik het niet laten om, als De Vlo even niet kijkt, mijn ogen over Sams blad te laten dwalen. Dat werkt zeer verhelderend. Ik bid de wiskundegoden dat De Vlo niets in de gaten krijgt, en voor één keer lijken ze me gunstig gezind. Misschien krijgen ze het ook wel op hun heupen van het gedoe van De Vlo en is het hun zoete wraak om me te laten afkijken, zonder te worden betrapt.

De laatste opgave van de toets lijkt wel Chinees in plaats van wiskunde. Natuurlijk heeft Sam in de gaten dat ik vals speel, maar ze laat me begaan en stoot me zelfs licht aan als ik haar oplossing fout overschrijf.

De schelle bel voor de ochtendpauze klinkt als hemelse muziek in de oren. De Vlo springt naar buiten, mijn klasgenoten stuiven de klas uit. Voor één keer, doe ik dat niet. Sam bergt alles traag op, ik wacht geduldig tot ze klaar is en slenter met haar naar buiten.

‘Bedankt voor ... de hulp,’ fluister ik.

Immer gentleman, toch?

Sam haalt de schouders op. ‘Een wederdienst voor die ketting,’ antwoordt ze.

Een grote wederdienst!

‘Ik heb jou trouwens nog niet bedankt.’

Moet dat dan?

Op het schoolplein ga ik bij Joren en Bas staan. De moeilijke toets is uiteraard hét gespreksonderwerp. Ik luister niet echt naar wat ze zeggen en ze gaan zo op in hun discussie dat mijn mening niet eens wordt gevraagd.

Ik volg stiekem Sam, die eerst nog doelloos over het plein slentert, maar dan blijft staan bij Marie, de grootste eenzaat van de klas en van de hele school.

Tot mijn verbazing raken ze in gesprek. Vreemd genoeg lucht dat me op. Zelfs een gesprek met Marie lijkt me beter dan eenzaam en alleen op het plein rond te slenteren.

’s Middags ga ik in de eetzaal op mijn vertrouwde plekje zitten en net als de vorige dag komt Sam naar me toe.

‘Mag ik?’

Ze blijft naast de tafel staan. Ik nodig haar uit om te gaan zitten. Gentleman ... Maar heeft een gentleman ook geen recht op privacy? Ik laat mijn ergernis niet zien. Er is een groot acteur aan mij verloren gegaan.

Sam kijkt me verbaasd aan als ze merkt dat mijn broodjes niet in zilverfolie zitten, maar in een broodtrommeltje.

Ik voel dat ik bloedrood word. ‘Goed voor het milieu,’ stamel ik.

Sam grijnst, opent haar lunchbox en neemt een hap van

een boterham met alleen maar groentjes. Die zaten er gisteren ook tussen. Ik neem een flinke hap van mijn broodje, met ham én kaas én mayonaise. Sam fronst het voorhoofd. ‘Lust jij geen ham of kaas?’ vraag ik aarzelend.

‘Lusten wel,’ antwoordt Sam, ‘maar ik eet het niet, uit principe.’

Een meid met principes ... Ik weet niet wat ik daarvan moet denken. Ik kijk haar vragend aan.

‘Al die arme varkens die dag en nacht in kleine hokken worden gehouden, met als enig doel ze zo snel mogelijk vet te mesten ...’

‘Er zijn ook varkens die gewoon buiten lopen,’ zeg ik.

‘En al die koeien,’ gaat Sam door alsof ze me niet heeft gehoord, ‘waarvoor alsmaar meer grasland nodig is en waarvoor bijgevolg alsmaar meer ongerept bos wordt gekapt en die met hun winden onmeetbare hoeveelheden methaangas de atmosfeer in sturen, dat is allemaal ...’

Ik knik heftig. ‘... slecht voor het milieu,’ ben ik haar voor. Sam glimlacht.

Ze heeft gelijk natuurlijk, maar ik denk er niet aan om alleen nog wortelen en sla te eten. Ik kijk aarzelend naar mijn lekkere broodje.

‘Sorry hoor,’ zegt Sam, die mijn aarzeling heeft gemerkt.

‘Het was niet mijn bedoeling om je je honger te ontnemen.’

‘Ik heb niet veel trek,’ lieg ik.

Ik stop mijn broodje in mijn doos.

‘Ik ook niet,’ zegt Sam, die hetzelfde doet met haar boterham. ‘Ik voel me te moe om te eten of te drinken,’ wijst ze met een hoofdgebaar naar het flesje water, dat nog altijd onaangeroerd op de tafel staat.

‘Wat wil je, na die toets,’ zeg ik.

‘Dat is niet de reden,’ reageert Sam.

Ik kijk haar vragend aan, maar er komt geen antwoord deze keer.

Ze legt haar brilletje op tafel, sluit de ogen en begint ze te masseren.

‘Je hebt heel ...’

Ik ga mezelf compleet belachelijk maken!

‘... opmerkelijke ogen,’ hoor ik mezelf zeggen.

‘Dat zal wel,’ schuddebolt Sam.

‘Ze doen me denken aan een blauwe oceaan met frisgroene eilanden.’

Dat is erover!

‘Nog een foutje van de natuur,’ zegt Sam terwijl ze haar bril weer opzet.

‘Geen fout, maar een wonder,’ kraam ik uit.

Sam haalt met een bittere trek om de mond haar schouders op.

Ik wil iets vragen, maar ze staat op en zegt dat ze dringend naar het toilet moet. In een flits is ze verdwenen.

Vreemde meid, bedenk ik. Met principes. En ik ben een idioot.

Na de middagpauze gunt Sam me nog nauwelijks een blik of een woord. Ik neem het haar niet kwalijk. Misschien is ze wel een heel serieuze meid, die helemaal niet gediend is van misplaatste complimenten. Uit principe ...

Ik neem me voor om me tijdens de laatste pauze te excuseren, maar Sam is dan nergens te bespeuren. Als we terug naar de klas gaan, sluit ze, uit het niets, als laatste in de rij aan. Wanneer het laatste belsignaal van de dag weerklinkt, is ze nog sneller de klas uit dan Joren en Bas. Jammer dat ze geen wapperende jurk draagt. Misschien kreeg ze dan weer pech en kon ik haar weer helpen. Ik schaam me meteen voor die gedachte. Iemand pech toewensen, dat hoort niet, vooral niet voor een gentleman. Of ben ik toch maar een boerenkinkel?

‘De schok al verwerkt?’ vraagt Joren.

Daar gaan we weer!

‘Welke schok?’ vraag ik zagezegt diep verwonderd.

‘Je koninkrijk op de achterste bank moeten delen,’ zegt Joren.

‘Met een griet zonder kont en tietten,’ voegt Bas eraan toe.

‘Er zijn ergere dingen in de wereld dan een plek delen,’

zeg ik, al zou ik buiten honger en armoede en geweld niet zo direct weten wat. Tenzij rozen knippen uiteraard. ‘En hou nu toch eens op over die kont en die tietten!’

Ik schrik zelf van mijn harde stem.

‘Ik vind het een vreemde meid,’ zegt Joren.

‘En zo bleekjes!’ knikt Bas. ‘Ze kan zo meespelen in een horrorfilm. Zou je haar geen van je broodjes met ham en kaas aanbieden? Mijn grootmoeder zegt dat ham en kaas ...’

‘Ik ben niet geïnteresseerd in jouw grootmoeder! En Sam eet geen ham of kaas!’

Ik klink nog scherper dan daarnet. De frons op het voorhoofd van mijn vrienden spreekt boekdelen.

‘Misschien kunnen we haar *Sneeuwwitje* noemen,’ probeert Joren. ‘Ze ziet er al even bleekjes uit. Wat sneu!’

‘Misschien moeten we haar dan wel *Sneu-witje* noemen,’ antwoordt Bas.

Ik heb mijn buik vol van die onzin.

‘Ze heet Sam! Sam!’ zeg ik en ik schiet het pad op langs het kanaal. Even later sterft de bulderlach van mijn vrienden achter me uit.

Op het water drijven eenden en ganzen ongeïnteresseerd in het rond. Andere bekvechten letterlijk om een tak die op het water drijft of een stuk van een plastic zak die erin terechtgekomen is. Nog andere zijn al ijverig op zoek naar een beschutte plek voor de nacht.

Ik stop bij het bankje dat halverwege het traject staat. Ik

leg mijn fiets in het gras en ga zitten.

Ik kom tot rust, geniet van de zon en van het schouwspel in en rond het water.

Plotseling zie ik papieren zakdoekjes in het gras. En braaksel. Ook op de bank. Ik schrik en spring op. Gelukkig. Niks aan mijn kant.

Ik trek mijn fiets overeind en klim erop.

‘Dat is niet goed voor het milieu,’ zeg ik tegen mezelf met een laatste blik op de zoi.

De volgende ochtend komt Sam op het laatste nippertje op school aan. Wat ziet ze bleek! Sneeuwwitje, schiet het door mijn hoofd. Ik schaam me meteen. Ik ben Bas of Joren niet, al besef ik dat ze niet helemaal ongelijk hadden. In de klas merk ik ook de donkere randen rond Sams ogen op en haar uitgebluste blik.

‘Alles oké?’ vraag ik.

Sam knikt flauw en glimlacht moeizaam.

De tijd gaat tergend traag voorbij, ook al omdat ik geen snars begrijp van wat De Vlo vooraan staat te verkondigen. Tijdens de pauze doolt Sam weer over het schoolplein terwijl ze op een appel knabbelt. Ik volg haar met mijn ogen, zonder dat Joren en Bas het merken. Ze belandt weer bij Marie, die aan de overkant op een bank zit. Marie knikt vaak van ja, glimlacht en legt een paar keer haar hand op Sams arm.

De volgende uren gaan nog trager voorbij. Er zijn zo van die dagen ...

Het schelle belsignaal dat de vrije middag inluidt, klinkt me voor de zoveelste keer als hemelse muziek in de oren. Wanneer we de klas verlaten, staat de directrice Sam op te wachten in de gang. Ik kan niet horen wat ze zeggen. Ik wil het ook niet horen. Ik ben geen luistervink. Ze wisselen een ernstige blik en daarna volgt Sam de directrice naar haar bureau.

Een vreemd gevoel overvalt me ...

6

Ik zit aan de oever van het kanaal en staar al meer dan een uur naar mijn vislijn. Ik heb al heel wat rotzooi opgehaald, maar nog geen vis, zelfs geen dooie. Hebben die stomme eenden alle vis opgevreten? Is dat wel goed voor het milieu?

‘Hoi,’ klinkt het plotseling achter me.

Ik schrik zo hard dat mijn vislijn uit mijn hand schiet. Ik kan ze nog net grijpen voor ze het water in glijdt.

Achter me proest Sam het uit.

‘Hoe kom jij hier?’

‘Te voet!’

Ik voel mijn wangen gloeien.

‘Ik bedoel, wat doe je hier?’

‘Wandelen.’

Dat ze niet aan het rolschaatsen, balletdansen of snorkelen is, kan zelfs een klein kind zien. Ben ik al donkerrood?

‘En jij bent aan het vissen, zie ik,’ redt Sam me van nog meer onzin.

‘Ik probeer te vissen,’ zeg ik, ‘maar ik heb voorlopig alleen een afgedragen schoen, een kapotte fietsbel en een plastic fles opgevist.’

Sam komt naast me zitten.

‘Dat is natuurlijk geen spectaculaire vangst, maar minder van dat afval in het water is ...’

‘... goed voor het milieu.’ Ik knik lachend. ‘Het had erger gekund.’

‘Ja,’ zegt Sam. ‘Je had ook een koelkast, een matras of een hele fiets uit het water kunnen halen!’

‘Of een clownspak,’ zeg ik zomaar.

‘Voor wie?’

Ik haal mijn schouders op. Voor Joren en Bas natuurlijk! Maar dat zeg ik niet.

‘Of een vlooiencircus,’ zegt Sam dan weer.

‘Voor wie?’

We kijken elkaar aan en schieten in de lach.

Sam heeft een heldere lach. Ze ziet er een stuk minder somber uit dan vanochtend. Of beeld ik me dat alleen maar in en wordt die somberheid bedekt door die dikke laag make-up?

‘Terwijl je al dat afval kan laten ophalen of zelf naar het recyclagepark brengen,’ zeg ik ernstig als we uitgelachen zijn. ‘Ik snap niet waarom mensen dat in het water gooien.’ ‘Ik ook niet,’ zegt Sam. ‘Maar er is zoveel dat ik niet snap!’ Ineens is die sombere blik daar weer. Er valt een stilte.

‘Sam, ik wil me excuseren,’ zeg ik dan.

Ze kijkt me vragend aan over haar brilletje en ik waan me plotseling weer in de diepblauwe oceaan met de sma-

ragdgroene eilandjes. Ik hoop alleen dat mijn bootje niet kapseist.

‘Waarvoor?’ vraagt ze.

Ik houd mijn adem in.

‘Voor die dwaze opmerking over jouw ogen,’ puf ik. ‘Je hebt dat waarschijnlijk al duizend keer gehoord en je vindt het vast compleet belachelijk en ... kinderachtig. Ik begrijp dat, hoor.’

Haar ogen duiken weer in de mijne. Ze glimlacht.

‘Het was niet dwaas of belachelijk,’ zegt ze. ‘Het was ... origineel.’

Mijn bootje heeft een moeilijke klip genomen.

Ik probeer me weer te concentreren op het vissen.

‘Mag ik eens proberen?’ vraagt Sam.

‘Hou je van vissen?’

‘Ik heb nog nooit gevist, behalve op de kermis naar eendjes, en de enige echte vissen die ik van dichtbij heb gezien, lagen meestal goed gebakken op mijn bord.’

Lachend haal ik mijn vislijn op, vervang het lokaas, gooi de lijn terug in het water en geef ze aan Sam.

Geen minuut later verdwijnt de dobber onder water! Sam schrikt en duwt de lijn meteen in mijn handen. Ik haal ze binnen. Een pietluttig visje spartelt aan de haak. Ik haal de haak uit zijn bek en houd het glibberige beest met veel moeite in mijn hand.

‘Arm ding,’ zegt Sam. ‘Nog zo jong en al moeten sterven.’

Ze kijkt plots heel somber.

‘Ik ga hem niet meenemen, hoor,’ stel ik Sam gerust. ‘Ik neem ze nooit mee. Uit principe,’ voeg ik er zelfverzekerd aan toe.

Sedert wanneer heb ik principes?

Ik ga aan de rand van het water zitten en laat het visje in het kanaal glijden. Ik durf het niet in het water te gooien, zoals ik gewoonlijk doe, omdat ik voel hoe Sam elke beweging met argusogen volgt.

‘Ziezo,’ zeg ik met een weids gebaar terwijl ik Sam weer aankijk. ‘Dat is ...’

‘Goed voor het milieu,’ hoort zij nu te zeggen, maar dat doet ze niet.

‘Dat is ... lief,’ klinkt het.

Bloos ik?

‘We zouden even op die bank kunnen gaan zitten,’ zeg ik, ‘maar iemand heeft daar gisteren vreselijk gekotst.’

Ik vertel in geuren en kleuren over de rotzooi. ‘En er staat nochtans een vuilnisbak ginds,’ zeg ik. ‘Daar hadden ze die zakdoekjes toch in kunnen gooien?’

Sam kijkt beduusd. Misschien moest ik maar eens zwijgen over kots en smurrie.

We gaan wat verderop in het gras zitten. De fruitbomen staan volop in bloei, bloemen verdringen elkaar voor licht. De zoete geur ervan vult mijn neus. Het is eens iets

anders dan rozen.

‘Betoverend, niet?’ zeg ik. ‘Die schoonheid, die levenskracht, die overlevingsdrang van de natuur.’

‘Levenskracht. Overlevingsdrang,’ zegt Sam gesmoord. Ze knijpt haar ogen half dicht en perst haar lippen op elkaar. ‘Daar worden gedichten over gemaakt, liedjes, films,’ ga ik voort.

Sam wringt haar handen in elkaar en wriemelt ongemakkelijk heen en weer alsof ze op een mierennest zit.

Nog voor ik kan vragen wat er scheelt, staat ze op.

‘Ik moet ervandoor.’

Een wenk later loopt ze al meters van me vandaan.

‘Tot morgen?’ roep ik haar na, al vraag ik me af of ze dat nog wel hoort. Ze kijkt niet meer om en loopt alsmaar sneller, met haar hoofd tussen haar schouders. Ze lijkt wel een geknakte bloem ...